ВПРОВАДЖЕННЯ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ В ФАРМАЦІЇ

О. В. Літвінова, О. В. Посилкіна

Кафедра управління та економіки підприємства

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

kaf.yep@nuph.edu.ua

Вступ. В умовах високого рівня конкуренції і невизначеності фармацевтичного ринку особливої актуальності набуває проблема управління інтелектуальними ризиками. Інтелектуальні ризики в фармації – це ризики, які пов'язані з неналежним управлінням інтелектуальними ресурсами в процесі створення лікарських засобів, активних фармацевтичних інгредієнтів, технологій їх виробництва, розробки методів контролю якості внаслідок недостатньої обґрунтованості відповідної стратегії або виникнення несприятливих умов при її реалізації.

Мета роботи – аналіз методологічних аспектів ризик-менеджменту для підвищення ефективності управління інтелектуальними ресурсами в фармації.

Методи дослідження. Дослідження проводилися з використанням наукометричних баз даних, патентного відомства України.

Результати досліджень. Як свідчать проведені дослідження, в процесі комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності (ОІВ) суб'єкти фармацевтичного ринку зіштовхуються із значною кількістю інтелектуальних ризиків, які негативно впливають на результат і ефект цієї діяльності. Процес комерціалізації ОІВ у фармації має свої особливості. З цією метою розроблені науково-методичні підходи до ідентифікації й оцінки ризиків і система заходів щодо їх запобігання.

Для кількісної і якісної оцінки ризиків при комерціалізації ОІВ у фармації розроблено матрицю оцінки ризиків, відповідні шкали оцінювання (0,75-1,00 –

дуже високий (критичний); 0,50-0,75 – високий; 0,25-0,50 – середній; 0,25-0 – низький) і визначені зони якісної оцінки ризиків: зона ризиків дуже високого (критичного) впливу; зона ризиків високого впливу; зона ризиків припустимого впливу; зона ризиків низького впливу.

Встановлено, що основними ризиками, з якими зіштовхуються суб'єкти фармацевтичного ринку при комерціалізації ОІВ: ризик недотримання конфіденційності інформації співробітниками (розкриття інформації на конференціях, виставках, публікації тез, статей), ризик порушення справедливості розподілу прав і доходів між співробітником і роботодавцем, співробітником і замовником (підприємство або держава), ризик порушення прав на ОІВ третіми особами, ризик втрати патентного захисту ОІВ.

На підставі проведених досліджень розроблені рекомендації щодо комерціалізації ОІВ, які перебувають в зонах ризиків «дуже високого впливу (критичного)», «високого впливу» для їх поступового переходу до зони ризиків «припустимого впливу» та «низького впливу».

Так, з метою мінімізації ризиків від втрати патентного захисту на ключові препарати доцільно використати низку стратегій для збільшення терміну охорони АФІ, подовжуючи, таким чином, стадію комерціалізації фармацевтичної інновації: патентування нових пролонгованих композицій відомої сполуки; патентування нових способів введення відомих АФІ; патентування більш ефективного енантіомера рацемічного ЛЗ; патентування нового способу застосування відомих ЛЗ; патентування комбінації двох або більше відомих АФІ; патентування поліморфної форми ЛЗ засобу та ін.

Висновки. Таким чином, ідентифікація, комплексний, всебічний аналіз та управління інтелектуальними ризиками в фармації дозволять фармацевтичним компаніям, ВНЗ, науковим організаціям займати найбільш конкурентні ринкові позиції, використовуючи сучасні технології у виробництві своєї продукції і послуг; уникати непередбачених збитків, мінізувати фінансові витрати, пов'язані із створенням і комерціалізацією ОІВ, покращувати фінансові результати діяльності, виявляючи патентні активи для отримання нових доходів.